

Znak: WZPS-5.431.1.22.2024.SB
Szczecin, 19 listopada 2024 r.

Pani
Sylwia Flanc-Kowalewska
Dyrektor
Ośrodka Adopcyjnego Stowarzyszenia Rodzin Katolickich
w Szczecinie

Wystąpienie pokontrolne

Na podstawie art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej¹ oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli², w dniach 1-4 października 2024 r. została przeprowadzona kontrola w trybie zwykłym w Ośrodku Adopcyjnym Stowarzyszenia Rodzin Katolickich w Szczecinie. Czynności kontrolne wykonywane były w siedzibie ośrodka przy ul. A. Mickiewicza 3.

Kontrolę przeprowadził zespół inspektorów Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie, na podstawie upoważnienia Nr 101/2024 z 2 września 2024 r., w składzie: Sylwia Buczkowska – główny specjalista, osoba kierująca zespołem i Małgorzata Andraszkiwicz – starszy inspektor wojewódzki.

Przedmiotem kontroli była realizacja zadań nałożonych na ośrodek adopcyjny przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w okresie od 1 stycznia 2022 r. do 4 października 2024 r.

Ustaień kontroli dokonano na podstawie analizy dokumentacji dostępnej w kontrolowanej jednostce, wyjaśnień udzielonych przez dyrektora ośrodka oraz wyznaczonych pracowników.

akta kontroli str. 1-15

Działalność ośrodka w zakresie objętym kontrolą oceniam pozytywnie z nieprawidłowościami.³

¹ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r., poz. 177 ze zm.)

² Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r. poz. 1477)

³ Do oceny kontrolowanego podmiotu stosuje się 4-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowościami i negatywna.

Oceny działalności dokonano na podstawie szczegółowej analizy realizacji przez ośrodek następujących zadań:

1. Funkcjonowanie i organizacja pracy ośrodka adopcyjnego:

Ośrodek Adopcyjny Stowarzyszenia Rodzin Katolickich w Szczecinie jest jednostką działającą na zlecenie Samorządu Województwa Zachodniopomorskiego. Funkcjonuje od 1 stycznia 1998 r. Organem prowadzącym jest Stowarzyszenie Rodzin Katolickich Archidiecezji Szczecińsko-Kamieńskiej z siedzibą w Szczecinie przy ul. A. Mickiewicza 3. Dyrektorem ośrodka jest pani Sylwia Flanc-Kowalewska, w okresie kontrolowanym nie było zmian na stanowisku dyrektora.

W okresie objętym kontrolą ośrodek funkcjonował na podstawie:

- 1) umowy o realizację zadania publicznego Nr ROPS 16/2019 zawartej w dniu 22 marca 2019 r. na okres od 2.01.2019 r. do 31.12.2023 r.
- 2) umowy o realizację zadania publicznego Nr ROPS/11/2024 zawartej w dniu 19 lutego 2024 r. na okres od 03.01.2024 r. do 31.12.2028 r.

Funkcjonowanie ośrodka określa regulamin opracowany przez dyrektora ośrodka i zaakceptowany przez Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego dnia 10 października 2015 r. Po nowelizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, regulamin został zaktualizowany i zaakceptowany przez marszałka w 2023 r.

Ośrodek działa 5 dni w tygodniu w godzinach: poniedziałek 9.00-16.00, wtorek 9.00-15.00, środa 9.00-19.00, czwartek 9.00-15.00 i 16.00-19.00, piątek 9.00-18.00. oraz dodatkowo: sobota 9.00-18.00 i niedziela 9.00-18.00 w ramach prowadzenia szkoleń dla rodzin zastępczych i adopcyjnych. Godziny pracy dostosowane są do potrzeb klientów.

Ośrodek znajduje się na poddaszu budynku, w którym zlokalizowane są inne instytucje oraz lokale mieszkalne. Posiada dwa gabinety terapeutyczne, salę konferencyjną (do 50 osób), pokój z kącikiem zabaw dla dzieci i lustrem weneckim, pomieszczenie biurowe z sekretariatem, poczekalnią, przedpokojem, aneksem kuchennym i toaletą. Warunki lokalowe są dostosowane do realizowanych zadań, zapewniają klientom dyskrecję i swobodę.

Kwalifikacje zatrudnionych osób.

Na dzień kontroli w Ośrodku Adopcyjnym Stowarzyszenia Rodzin Katolickich w Szczecinie zatrudnionych było łącznie 15 osób (8 na umowę o pracę i 7 na zlecenie), z tego 7 osób zajmujących się prowadzeniem procedur przysposobienia lub przygotowaniem osób zgłaszających gotowość do przysposobienia w tym: dyrektor, jeden pedagog i 5 psychologów. Wszyscy posiadali kwalifikacje zgodne z wymogami określonymi w przepisach i podnosili je poprzez udział w szkoleniach, kursach, konferencjach i studiach podyplomowych dotyczących m. in. zagadnień związanych z adopcją.

akta kontroli str. 17-29

2. Kwalifikowanie dzieci do przysposobienia:

Kwalifikacji dzieci do przysposobienia w Ośrodku Adopcyjnym Stowarzyszenia Rodzin Katolickich w Szczecinie dokonuje Komisja Zespołu Kwalifikacyjnego. Zgodnie z zapisami regulaminu ośrodka, w skład komisji wchodzi wszyscy pracownicy merytoryczni ośrodka, obradom przewodniczy dyrektor ośrodka lub upoważniona przez niego osoba. W związku z nowelizacją ustawy o wspieraniu rodziny i systemie

pieczy zastępczej z 7 października 2022 r.⁴, wprowadzono w ośrodku zaktualizowaną procedurę adopcyjną. Po zgłoszeniu dziecka do ośrodka, zespół dokonuje analizy otrzymanej dokumentacji i występuje o uzupełnienie ewentualnych braków. Ustala rodzeństwo zgłoszonego dziecka (informuje inne ośrodki w celu ustalenia, czy nie prowadziły procesu przysposobienia brata lub siostry), a w przypadku potwierdzenia adopcji rodzeństwa informuje właściwe rodziny. Następnie dokonuje diagnozy medycznej, psychologicznej i pedagogicznej. Zbierane są dokumenty dotyczące sytuacji prawnej, zdrowotnej i rodzinnej dziecka, na podstawie których zakładana jest karta dziecka. W zależności od wieku i potrzeb dziecka stosowane są różne metody diagnostyczne, w tym wywiad, rozmowa kierowana, obserwacja, analiza dokumentów oraz testy indywidualne. Liczba spotkań z psychologiem ustalana jest indywidualnie i dostosowana do potrzeb i możliwości dziecka. Kwalifikacji dziecka do przysposobienia dokonuje się po całościowej analizie jego dokumentacji. Po kwalifikacji sytuacja dziecka jest monitorowana, w przypadku zmiany sytuacji, dokonuje się rekwalifikacji zgodnie z potrzebami dziecka.

W okresie od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2023 r. do przysposobienia zgłoszono 226 dzieci. Ośrodek zakwalifikował 66 dzieci, nie zakwalifikowano 137 dzieci. W przypadku pozostałych dzieci, kwalifikacja nie została zakończona. Zasadność braku kwalifikacji sprawdzono na podstawie analizy 10 przypadków dzieci niezakwalifikowanych do przysposobienia. Ustalono, że najczęstszymi przyczynami braku kwalifikacji były: silne więzi z dotychczasowymi opiekunami (najczęściej spokrewnione rodziny zastępcze), brak zgody opiekuna prawnego i dziecka powyżej 13 roku życia na przysposobienie oraz stały kontakt z rodziną biologiczną. Nie stwierdzono nieprawidłowości w badanym zakresie.

W okresie objętym kontrolą do przysposobienia zakwalifikowano 15 rodzeństw. Podczas kwalifikacji podjęto decyzję o rozdzieleniu 3 rodzeństw. Rodzeństwo 2-osobowe (6.3.1) przebywało w pieczy zastępczej w różnych miejscach, młodszy chłopiec urodził się po zabraniu starszego brata do pieczy. Nigdy się nie poznali. Ze względu na stan zdrowia młodszego oraz potrzeby emocjonalne starszego dziecka, podjęto decyzję o kwalifikacji do przysposobienia do różnych rodzin. Ostatecznie młodszy chłopiec ze względu na trudności adaptacyjne i zaburzenia zachowania był rekwalifikowany (brak kwalifikacji do adopcji). Starszy został przysposobiony. Rodzeństwo 4-osobowe (6.3.3) – dwoje starszych dzieci w pieczy od 2018 r., kolejne urodzone w 2018 r. i zabezpieczone w 2021 r., a najmłodsze urodzone w 2020 r. i zabezpieczone po urodzeniu. Dwoje starszych nie poznało nigdy młodszego rodzeństwa. Problemy zdrowotne młodszych dzieci (średnia siostra – niepełnosprawność ruchowa, FASD, alergie, najmłodsza siostra – afazja motoryczna) i ich szczególne potrzeby zadecydowały o kwalifikacji do przysposobienia przez różne rodziny. Starsze dzieci zostały przysposobione przez zakwalifikowanych kandydatów, średnia siostra przez rodzinę zastępczą sprawującą nad nią opiekę. Najmłodsza dziewczynka nadal czeka na rodzinę. Rodzeństwo 7-osobowe (6.3.4) – pięcioro starszych dzieci przebywa w pieczy od 2019 r. Początkowo wszystkie umieszczone w placówce opiekuńczo-wychowawczej, następnie 3 młodszych z uwagi na wiek przeniesiono do rodzinnego domu dziecka (rodzina nie wyraziła zgody na przyjęcie starszych dzieci), pozostają ze sobą i z rodziną biologiczną w stałym kontakcie. Z uwagi na powyższe, nie zostali zakwalifikowani do adopcji. Młodsza siostra urodzona

---

⁴ Ustawa z dnia 7 października 2022 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2022 r., poz. 2140 z późn. zm.)

i umieszczona w pieczy w 2022 r., najmłodszy chłopiec urodzony i umieszczony w pieczy w 2023 r. – nie znają starszego rodzeństwa, przebywali w różnych rodzinach zastępczych. Dziewczynka z FAS, opóźniona w rozwoju fizycznym. Ze względu na jej stan zdrowia i specjalne potrzeby, podjęto decyzję o kwalifikacji młodszych dzieci do przysposobienia przez różne rodziny. Trwa szukanie rodzin. Nie stwierdzono nieprawidłowości w badanym zakresie.

Szczegółowej analizie poddano dokumentację 6 losowo wybranych dzieci zgłoszonych do ośrodka w okresie od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2023 r. (1071, 1137, 1197, 1231, 1241, 1301).

Kwalifikacji dokonywano na podstawie informacji zebranych w Karcie dziecka, diagnozy psychologicznej i pedagogicznej, określenia specyfiki potrzeb dziecka, oceny stopnia możliwości nawiązania przez dziecko więzi emocjonalnej w nowej rodzinie, analizy aktualnych więzi dziecka z bliskimi osobami oraz opinii. Przy kwalifikowaniu ośrodek współpracował z organizatorami rodzinnej pieczy zastępczej, rodzinami zastępczymi oraz instytucjami oświatowymi. Akta dzieci zawierały: metryki sprawy, karty dzieci, dokumenty potwierdzające sytuację prawną, rodzinną, zdrowotną i szkolną dzieci oraz diagnozy psychologiczne i pedagogiczne. W dokumentach znajdowały się też decyzje Komisji Kwalifikacyjnej w zakresie kwalifikacji dziecka do przysposobienia. Nie stwierdzono nieprawidłowości w badanym zakresie.

akta kontroli str. 30-45, 134-171

3. Poszukiwanie dla dziecka rodziny przysposabiającej:

Doboru rodziny, która najpełniej zabezpieczy potrzeby dziecka dokonuje Komisja Zespołu Kwalifikacyjnego działająca w ośrodku. Kandydaci zapoznają się z dokumentacją dziecka. Pierwszy kontakt z dzieckiem odbywa się w domu opiekunów lub w ośrodku z wykorzystaniem lustra weneckiego, zawsze w obecności specjalistów z ośrodka. Kolejne spotkania kandydatów z dzieckiem odbywają się pod nadzorem pracowników. Po podjęciu decyzji o adopcji dziecka, kandydaci składają do sądu wnioski o przysposobienie. Ośrodek dostarcza opinię wspierającą oraz pozostałe dokumenty kandydatów potwierdzające ich kwalifikacje. Pracownicy ośrodka sprawują nadzór nad przebiegiem styczności i tworzenia się więzi (w domu kandydatów). Zapewniają wsparcie psychologiczne i pedagogiczne. Na podstawie tych działań, sporządzana jest do sądu opinia, która stanowi później podstawę orzeczenia o przysposobieniu. Po przysposobieniu, ośrodek nie inicjuje kontaktów z rodzinami adopcyjnymi. Na własne życzenie (po złożeniu wniosku), rodziny mogą korzystać z pomocy oferowanej przez ośrodek.

Działania ośrodka na rzecz poszukiwania rodziny dla dziecka zgłoszonego do przysposobienia sprawdzono na podstawie analizy dokumentacji indywidualnej 6 dzieci, zakwalifikowanych w okresie od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2023 r. Troje dzieci zostało przysposobionych przez kandydatów zakwalifikowanych przez Ośrodek Adopcyjny Stowarzyszenia Rodzin Katolickich w Szczecinie. Pozostałe dzieci zostały zgłoszone do Wojewódzkiego Banku Danych, trwa poszukiwanie rodzin. W przypadku zakończonych procedur adopcyjnych, rodziny znaleziono w ciągu 10 dni od zakwalifikowania dzieci do przysposobienia. Ośrodek dokonując doboru rodzin dla poszczególnych dzieci kierował się specyfiką potrzeb dziecka, określonych na podstawie badań przeprowadzonych przez specjalistów zatrudnionych w ośrodku, a także badań, rozmów i wywiadów przeprowadzanych z kandydatami do ich przysposobienia. We wszystkich przypadkach informacji o dzieciach udzielono kandydatom po uzyskaniu przez nich opinii kwalifikacyjnej. Do pierwszego kontaktu

doszło w ciągu 7 dni od udostępnienia kandydatom informacji o dzieciach. Kontakty odbywały się w obecności pracowników ośrodka oraz osób sprawujących opiekę nad dziećmi. Po potwierdzeniu przez kandydatów decyzji o podjęciu się opieki nad dzieckiem oraz po dokonaniu przez ośrodek diagnozy o możliwości zaspokojenia potrzeb dziecka przez daną rodzinę, kandydaci składali do sądu wnioski o przysposobienie dziecka. W załączeniu ośrodek przekazywał pismo popierające wniosek. We wszystkich badanych przypadkach procedury adopcyjne przeprowadzone były prawidłowo.

W okresie objętym kontrolą, łącznie przysposobiono w adopcji krajowej 65 dzieci zgłoszonych do kwalifikacji w okresie od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2023 r. (w tym 21 w ramach adopcji wewnątrzrodzinnej). Dwoje dzieci przysposobiono w adopcji międzynarodowej.

akta kontroli str. 30-45, 134-171

4. Informowanie rodziny, która wcześniej przysposobiła rodzeństwo dziecka zgłoszonego do adopcji o możliwości przysposobienia kolejnego dziecka:

W okresie od 1.01.2022 r. do 31.12.2023 r. zakwalifikowano do adopcji 7 dzieci, których rodzeństwo zostało wcześniej przysposobione. Ośrodek poinformował łącznie 9 rodzin adopcyjnych o możliwości przysposobienia kolejnego dziecka z rodzeństwa. Spośród tych rodzin, dwie przysposobiły kolejne dziecko. Jako przyczyny odmowy jedna rodzina podała adopcję 3 starszego rodzeństwa, 5 rodzin nie wskazało przyczyny. Jedna została odrzucona przez ośrodek ze względu na przyczyny formalne (figurowanie jednego z rodziców w Krajowym Rejestrze Karnym).

Dodatkowo, na wniosek Rzecznika Praw Dziecka przeanalizowano sytuację dziecka [tekst wyłączony z jawności] zgłoszonego do przysposobienia w 2024 r. Dziewczynka została umieszczona w pieczy w marcu 2023 r., odebrana ze szpitala po urodzeniu przez rodzinę zastępczą. Zgłoszenie dziecka do przysposobienia wpłynęło do ośrodka 5.02.2024 r. Do zgłoszenia dołączono opinie o zasadności przysposobienia dziecka – w treści nie odniesiono się do rodzeństwa, w części dotyczącej zasadności wspólnego umieszczenia/nie umieszczenia w rodzinie przysposabiającej odnotowano „nie dotyczy”. Karta dziecka sporządzona została przez koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, w części dotyczącej rodzeństwa znajduje się zapis: „Małoletnia posiada troje rodzeństwa. Brak kontaktu z rodzeństwem, dzieci zostały zabezpieczone, brak informacji na temat pobytu dzieci. Miejsce pobytu – nieznane. Data zgłoszenia informacji uzasadniająca zakwalifikowanie dziecka do przysposobienia – nie dotyczy.” W części V karty dziecka sporządzonej 20.02.2024 r. przez pracownika ośrodka powielono powyższy wpis. W części VIII karty dot. oceny psychicznego rozwoju dziecka oraz w diagnozie psychologiczno-pedagogicznej sporządzonej 16.02.2024 r. – pracownicy ośrodka odnotowali te same lakoniczne informacje. W dokumentacji przekazanej przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej brakowało części dokumentów wynikających z art. 38a ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w tym dotyczących szczegółowych informacji o dziecku, jego sytuacji rodzinnej i rodzeństwie, a także informacji przekazanej przez właściwą gminę nt. dotychczasowej pracy z rodziną. Obowiązek ich przekazania do ośrodka adopcyjnego wynika z art. 139a ust. 1 pkt 6 wymienionej ustawy. [tekst wyłączony z jawności]

W protokole z 21.06.2024 r. sporządzonego z postępowania wyjaśniającego prowadzonego w ośrodku w powyższej sprawie, jako przyczyny zaistniałej sytuacji

wskazano: niepełne informacje dotyczące rodzeństwa przekazane przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej; błędne informacje od rodziny zastępczej, w której przebywała małaletnia [tekst wyłączony z jawności] w zakresie sytuacji prawnej rodzeństwa (dwoje dzieci przebywało wcześniej w pieczy właśnie u tej rodziny); nienależyte sprawdzenie w rejestrach ośrodka danych dotyczących rodzeństwa przez pracownika ośrodka oraz niewystarczającą docieklivość psychologa ośrodka w kwestii ustalenia sytuacji prawnej rodzeństwa w rozmowie z opiekunką dziecka. W ocenie kontrolujących, główną przyczyną były niewystarczające działania ośrodka. Jak stwierdzono we wstępnej części tej analizy (na str. 7 wystąpienia), do ośrodka wpłynęły niepełne informacje na temat dziecka, jego rodzeństwa, rodziców oraz pracy z rodziną biologiczną. Zgodnie z art. 164 ust. 2 pkt 1 ośrodek po powzięciu informacji o uregulowanej sytuacji prawnej dziecka, występuje do organizatora rodzinnej pieczy zastępczej o przekazanie w terminie 7 dni opinii oraz dokumentacji o której mowa w art. 139a ustawy, o ile nie jest w ich posiadaniu. W opisanym przypadku brakowało części dokumentów. Ośrodek nie wystąpił o ich uzupełnienie. Ponadto zgodnie z art. 166 ust. 2 ustawy, przy kwalifikowaniu dziecka ośrodek adopcyjny współpracuje w szczególności z asystentem rodziny/podmiotem organizującym pracę z rodziną, koordynatorem/organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej oraz innymi jednostkami. W analizowanym przypadku nie wystąpiono o informacje do żadnej ze wskazanych instytucji, które mogły posiadać wiedzę o sytuacji matki małaletniej [tekst wyłączony z jawności], co pomogłoby ustalić miejsce pobytu jej pozostałych dzieci. W efekcie powyższych zaniedbań nie powiadomiono dwóch rodzin ([tekst wyłączony z jawności]), które przysposobiły wcześniej rodzeństwo dziewczynki, a dziecko przebywa na styczności u Państwa [tekst wyłączony z jawności], z którymi nawiązuje więzi emocjonalne (także z ich 6-letnim przysposobionym synem).

Podczas analizy dokumentacji rodzin [tekst wyłączony z jawności] stwierdzono ponadto następujące nieprawidłowości: opinię kwalifikacyjną dla kandydatów [tekst wyłączony z jawności] wydano 10.01.2024 r. – przed sporządzeniem opinii psychologicznej kandydatów (16.02.2024 r.) oraz badaniem gotowości ich przysposobionego syna do posiadania rodzeństwa (16.02.2024 r.). W karcie kandydatów (dokument wewnętrzny ośrodka) odnotowano te same daty dokonania czynności. Narusza to art. 172a ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Dyrektor ośrodka wyjaśnił, że na opinii kwalifikacyjnej widnieje błędna data (niezmieniona w trakcie przygotowania dokumentu), natomiast kwalifikacja kandydatów i dobór rodziny nastąpiły w dniu 21.02.2024 r. Kontrolujący poprosili o protokół z posiedzenia zespołu kwalifikacyjnego z tego dnia, nie zawierał on jednak wpisu potwierdzającego, że kwalifikacji kandydatów dokonano tego dnia. W piśmie popierającym wniosek Państwa [tekst wyłączony z jawności] o przysposobienie małaletniej [tekst wyłączony z jawności] skierowanym do sądu 26.03.2024 r. również wskazano 10.01.2024 r. jako datę kwalifikacji kandydatów. Ponadto w dokumentach rodziny [tekst wyłączony z jawności] odnotowano odmienne daty zapoznania kandydatów z dokumentacją dziecka i pierwszego spotkania. Dyrektorowi ośrodka wskazano na konieczność rzetelnego prowadzenia dokumentacji.

akta kontroli str. 40-133

5. Kwalifikowanie kandydatów do przysposobienia dziecka:

Kwalifikacji kandydatów do przysposobienia dziecka w Ośrodku Adopcyjnym Stowarzyszenia Rodzin Katolickich w Szczecinie dokonuje Komisja Zespołu Kwalifikacyjnego. Zgodnie z zapisami regulaminu ośrodka, w skład komisji wchodzi

wszyscy pracownicy merytoryczni ośrodka, obradom przewodniczy dyrektor ośrodka lub upoważniona przez niego osoba. Zgodnie ze zaktualizowaną procedurą adopcyjną obowiązującą w ośrodku, procedura kwalifikacji składa się z następujących etapów: spotkanie wstępne (opis procedury), rozpoczęcie procedury (zebranie dokumentów wynikających z art. 161 ust. 2 pkt 1-4 i 17, badanie motywacji do adopcji i uzasadnienie decyzji), spotkania z psychologiem (indywidualnie i w parze, liczba spotkań zależna od potrzeb – życiorysy kandydatów, wywiad psychologiczny, rozmowa kierowana, obserwacja, swobodne wypowiedzi kandydatów, omówienie etapów procedury diagnostycznej, odpowiedzi na pytania kandydatów, badanie motywacji do adopcji, omówienie wątpliwości i obaw), wywiad adopcyjny prowadzony przez pedagoga w miejscu zamieszkania, badanie psychometryczne (indywidualnie, liczba spotkań zależna od potrzeb), opracowanie wyników badań oraz ich omówienie (opcjonalnie – w sytuacji uzyskania niepomyślnych lub budzących wątpliwości wyników badań przeprowadzane jest dodatkowe spotkanie z kandydatami mające na celu udzielenie wyjaśnień i zaleceń), rozmowa psychologa z dzieckiem kandydatów (biologicznym lub adopcyjnym – badanie gotowości dziecka na przyjęcie rodzeństwa), badanie pedagogiczne (liczba spotkań zależna od potrzeb – m. in. diagnoza kompetencji rodzicielskich), sporządzenie opinii pedagogicznej i kwestionariusza wywiadu adopcyjnego. Po wykonaniu powyższych czynności wydaje się wstępną ocenę kandydata do przysposobienia. Otrzymanie pozytywnej wstępnej oceny kończy indywidualną procedurę przygotowawczą i jest podstawą do skierowania kandydatów na szkolenie. Po ukończeniu szkolenia: aktualizacja dokumentów, indywidualne spotkania z psychologami przeprowadzającymi badanie dzieci do adopcji (ewaluacja procesu przygotowawczego, ponowna weryfikacja motywacji do adopcji, analiza predyspozycji pod kątem specyficznych potrzeb dziecka, badanie gotowości kandydatów na przyjęcie dziecka/rodzeństwa w odniesieniu do wieku, narodowości, zaburzeń i problemów zdrowotnych oraz historii rodziny pochodzenia), kwalifikacja kandydatów i wydanie opinii kwalifikacyjnej. Po uzyskaniu kwalifikacji rozpoczyna się okres oczekiwania kandydatów na propozycję dziecka.

Szczegółowej analizie poddano sytuację kandydatów zgłoszonych do ośrodka w okresie od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2023 r. W badanym okresie do ośrodka adopcyjnego zgłosiło się 72 kandydatów deklarujących chęć przysposobienia dziecka. Pozytywną wstępną kwalifikację uzyskało 46 osób.

Trzy osoby (jedno małżeństwo i jedna osoba samotna) nie uzyskały pozytywnej wstępnej oceny. Analizie poddano ich dokumentację. Kandydaci 4.2.2 – wstępnej oceny dokonano 21.12.2022 r. (przed nowelizacją ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej). Otrzymali negatywną ocenę wstępną z powodu niskiej gotowości do podjęcia roli rodziców. W dokumentacji rodziny brak opinii sporządzonej przez psychologa stwierdzającej powyższą przyczynę (w aktach tylko testy psychologiczne) oraz brak wywiadu adopcyjnego. W karcie kandydatów (wewnętrzny dokument ośrodka) nie odnotowano żadnych terminów spotkań, czy dat przeprowadzenia badań psychologicznych.

Kandydat 4.2.1 – wstępnej oceny dokonano 10.05.2023 r. (po nowelizacji ustawy). Kandydat otrzymał ocenę negatywną, w uzasadnieniu wskazano na wątpliwości diagnostów dotyczące motywacji kandydata do udziału w procesie kwalifikacji, a także małą gotowość kandydata do współpracy z diagnostami w zakresie dzielenia się swoimi doświadczeniami, dokonywania wglądu w mechanizmy funkcjonowania w rolach życiowych i społecznych, pogłębienia świadomości swojej motywacji do adopcji oraz poznania swoich zasobów rodzicielskich i słabych stron. Z oceny wynika, że kandydat podawał niejasne, a czasem sprzeczne informacje na temat swojego życia.

Taka postawa uniemożliwiła zdaniem ośrodka ocenę zdolności nawiązywania trwałych więzi emocjonalnych przez kandydata, co jest podstawą do zbudowania stabilnego środowiska wychowawczego dla przysposobianego dziecka. Dokument potwierdzający wydanie negatywnej oceny został sporządzony w formie papierowej i zawierał pouczenie o przysługującym prawie wniesienia skargi do sądu administracyjnego. Kandydat skorzystał z przysługującego mu prawa i za pośrednictwem ośrodka w dniu 30.05.2023 r. wniósł skargę. Wyrokiem z 26.10.2023 r. sąd uchylił zaskarżoną ocenę wstępną. Ośrodek wniósł o kasację wyroku, sprawa jest w toku. Analizie poddano dokumentację zebraną i wytworzoną przez ośrodek przed wydaniem oceny. [tekst wyłączony z jawności] W aktach znajduje się wstępna ocena psychologiczna z 8.05.2023 r., sporządzona na podstawie kwestionariusza wywiadu adopcyjnego, wywiadu psychologicznego i obserwacji. W dokumentacji kandydata brak wywiadu adopcyjnego, brak diagnozy i notatek psychologa z rozmów z kandydatem – z dokumentów wynika, że odbyło się tylko jedno spotkanie z psychologiem. Na podstawie powyższej opinii psychologicznej została sporządzona wstępna ocena kandydata do przysposobienia. Mimo wskazanych w podsumowaniu oceny wątpliwości diagnostów, nie poproszono o opinię innego specjalisty. W ocenie nie wskazano obszarów wymagających poprawy (w przypadku ich braku należało wskazać to w ocenie). Ocena została dokonana niezgodnie z art. 172 ust. 5 i 11 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Należy podkreślić, że ustawa nie wskazuje ile spotkań z psychologiem i pedagogiem powinien odbyć kandydat. Określono jedynie, że ośrodek przeprowadza badania pedagogiczne i psychologiczne kandydatów oraz dokonuje wstępnej oceny z uwzględnieniem kwalifikacji osobistych, motywacji do podjęcia się wychowywania dziecka oraz wywiadu adopcyjnego. Sposób kwalifikowania kandydatów reguluje wewnętrzna „Procedura kwalifikacji kandydatów na rodziców adopcyjnych w Ośrodku Adopcyjnym SRK”, która została przesłana do Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie w dniu 8.03.2023 r., po nowelizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Wewnętrzne procedury opracowywane są w celu zapewnienia prowadzenia kwalifikacji kandydatów według jednakowych standardów, co zapewnia transparentność i obiektywizm postępowania. Z analizy dokumentacji kandydatów 4.2.1 i 4.2.2 wynika, że przed sporządzeniem wstępnej oceny nie zastosowano wszystkich etapów diagnostycznych opisanych w procedurze (str. 10 wystąpienia). Zdaniem ośrodka, zatajenie pewnych informacji oraz postawa przyjęta przez kandydata 4.2.1 na początkowym etapie kwalifikacji (brak otwartości i klarowności) nie pozwoliły na jego udział w kolejnych etapach, dalsza kwalifikacja i diagnoza kandydata była bezzasadna. Należy podkreślić, że w analizowanej procedurze nie wskazano na możliwość odstąpienia od któregoś z etapów. Ponadto w punkcie 8 procedury zaznaczono, że w przypadku uzyskania niepomyślnych lub budzących wątpliwości wyników badań, przeprowadzane jest dodatkowe spotkanie z kandydatami mające na celu udzielenie wyjaśnień i zaleceń. Można zatem wnioskować, że kwalifikacja kandydatów 4.2.1 i 4.2.2 została dokonana niezgodnie z obowiązującą w ośrodku procedurą.

Spośród osób, które w kontrolowanym okresie rozpoczęły procedurę adopcyjną, 32 osoby przerwały lub zawiesiły proces kwalifikacji (na etapie wstępnym lub po szkoleniu). Finalnie w kontrolowanym okresie, 69 osób uzyskało pozytywną opinię kwalifikacyjną (część w ramach adopcji wewnątrzrodzinnej). Nie było osób, które otrzymałyby negatywną opinię kwalifikacyjną. W 42 przypadkach zakończono proces adopcyjny (przysposobienie dziecka/rodzeństwa).

Analizie poddano również sytuację 6 osób, których nie dotyczył obowiązek szkolenia (osoby spokrewnione z dzieckiem, osoby, które wcześniej przysposobiły rodzeństwo dziecka lub osoby sprawujące nad dzieckiem rodzinną pieczę zastępczą). Wszyscy kandydaci otrzymali pozytywną opinię kwalifikacyjną. W 4 przypadkach zakończono proces adopcyjny (przysposobienie dziecka/rodzeństwa), w pozostałych sprawy są w toku.

W kontrolowanym okresie, 10 rodzin nie zaakceptowało propozycji adopcji konkretnego dziecka/rodzeństwa. Kandydaci 4.4.1 przerwali proces adopcyjny ze względu na trudności adaptacyjne dziecka, przysposobili inne dziecko. Kandydaci 4.4.2 wykazali brak gotowości przyjęcia dziecka w wieku wczesnoszkolnym, przysposobili 2-osobowe rodzeństwo. Kandydaci 4.4.3 odmówili propozycji 3-osobowego rodzeństwa, przysposobili 2 dzieci. Kandydaci 4.4.4 odmówili propozycji dziecka bez wskazania przyczyny, rezygnacja z procesu adopcyjnego, skreśleni z listy kandydatów. Kandydaci 4.4.5 otrzymali 2 propozycje: pierwszej odmówili ze względu na stan zdrowia dziecka, drugiej – ze względu na zbyt liczne rodzeństwo i stan zdrowia. Przysposobili mniej liczne rodzeństwo. Kandydaci 4.4.6 otrzymali 2 propozycje: pierwszej odmówili z uwagi na stan zdrowia dziecka, przy drugiej nie podali przyczyny. Przysposobili inne dziecko. Kandydaci 4.4.7 – brak gotowości do przyjęcia liczego rodzeństwa, przysposobili jedno dziecko. Kandydaci 4.4.8 jako przyczynę wskazali wiek dziecka oraz brak gotowości małżonka, skreśleni z listy kandydatów. Kandydaci 4.4.9 odmówili propozycji ze względu na wiek dziecka, przysposobili młodsze dziecko. Kandydaci 4.4.10 – brak gotowości małżonka do przysposobienia, skreśleni z listy kandydatów.

W analizowanych przypadkach nie stwierdzono nieprawidłowości w działaniach ośrodka.

Sposób dokonywania kwalifikacji kandydatów do przysposobienia dziecka oraz doboru rodziny do konkretnego dziecka sprawdzono na podstawie szczegółowej analizy dokumentacji 6 losowo wybranych rodzin, które zgłosiły się do ośrodka w okresie od 1.01.2022 r. do 31.12.2023 r. (31/2022, 5/2023, 28/2023, 30/2023, 1/2024, 2/2024). Akta kandydatów zawierały wymagane przepisami dokumenty i zaświadczenia. W 2 przypadkach (28/2023, 30/2023), informacje o niefigurowaniu w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym pozyskano po dokonaniu wstępnej oceny, ale przed wydaniem opinii kwalifikacyjnej. Dyrektorowi ośrodka wskazując na zasadność dokonywania weryfikacji kandydatów przed dokonaniem wstępnej oceny, natomiast w przypadku kandydatów zakwalifikowanych przed nowelizacją ustawy i nadal oczekujących na dziecko, na zasadność sprawdzenia ich w przywołanym rejestrze przed dopuszczeniem do kontaktu z dzieckiem. W jednym przypadku (30/2023) we wniosku o wszczęcie procedury adopcyjnej nie odniesiono się do następujących elementów wynikających z nowelizacji ustawy: władza rodzicielska kandydatów, obywatelstwo, adres zamieszkania i pobytu, uzasadnienie chęci przysposobienia dziecka. Dyrektora ośrodka pouczono o konieczności prowadzenia dokumentacji zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Zgodnie z art. 172 ust. 9 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wstępna ocena powinna zostać przeprowadzona w terminie nie dłuższym niż 4 miesiące od dnia złożenia wniosku przez kandydatów. We wszystkich badanych przypadkach wstępnej oceny dokonano terminowo. Po dokonaniu wstępnej oceny kandydaci kierowani byli na szkolenie. Wszyscy kandydaci zostali przeszkoleni i otrzymali świadectwo ukończenia szkolenia. Liczba godzin i zakres szkolenia były

zgodne z programem. Wszyscy kandydaci otrzymali opinie kwalifikacyjne po ukończeniu szkolenia. We wszystkich przypadkach opinie zawierały elementy wskazane w art. 172a ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Okres przeszkolenia czyli od momentu wydania kandydatom wstępnej oceny do dnia wydania im opinii kwalifikacyjnej wynosił od 2 do 4 miesięcy.

W 4 przypadkach dokonano doboru rodziny przysposabiającej, udostępniono informacje o dziecku i umożliwiono kontakty z dzieckiem zgodnie z przepisami. W 3 badanych przypadkach zakończono proces adopcyjny, w jednym przypadku trwa okres styczności. Okres oczekiwania na dziecko (od momentu kwalifikacji kandydatów do chwili zakończenia procedur adopcyjnych) w analizowanych przypadkach wynosił od 3 do 11 miesięcy. Pozostałe 2 rodziny nadal oczekują na propozycję adopcji konkretnego dziecka.

Rodzinom adopcyjnym zapewniono wsparcie zarówno na etapie kwalifikowania, jak i podczas przeprowadzania procedur adopcyjnych. Po przysposobieniu ośrodek nie inicjował już kontaktów z rodzinami adopcyjnymi. Rodziny miały możliwość korzystania z pomocy psychologicznej i pedagogicznej po złożeniu wniosku do ośrodka. Żadna z badanych rodzin nie skorzystała z takiej formy wsparcia.

akta kontroli str. 30-39, 172-232

6. Organizacja szkoleń dla osób zgłaszających gotowość przysposobienia dziecka:

Ośrodek prowadził szkolenia dla osób zgłaszających gotowość przysposobienia dziecka na podstawie programów: „AGAPE” zatwierdzonego przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej decyzją nr 1/2018/RA z 1.10. 2018 r. oraz „AGAPE” zatwierdzonego przez Ministra Rodziny i Polityki Społecznej decyzją nr 5/2023/RA z 8.08.2023 r. Oba programy zostały zatwierdzone na okres 5 lat. Szkolenia prowadzone były w wymiarze odpowiednio 52 i 55 godzin dydaktycznych, w tym odpowiednio 12,5 i 14 godzin warsztatów z zakresu wzmacniania prawidłowej motywacji kandydatów do przysposobienia dziecka. Programy szkoleń były zgodne z rozporządzeniem w sprawie szkolenia dla kandydatów do przysposobienia dziecka⁵. Ośrodek prowadził spotkania w godzinach 9.00-17.00. Czas i dni szkoleniowe dostosowane były do potrzeb kandydatów do przysposobienia dziecka. Szkolenia prowadzone były przez 4 osoby (na zlecenie), które spełniały wymogi kwalifikacyjne do prowadzenia całego szkolenia.

W kontrolowanym okresie na szkolenie skierowano 81 kandydatów z pozytywną wstępną oceną. Przeprowadzono 5 szkoleń, w których uczestniczyły 62 osoby. W trakcie trwania kontroli kolejne szkolenie było w toku. Ośrodek prowadził dokumentację potwierdzającą prowadzone szkolenia dla kandydatów do przysposobienia dziecka, która zawierała terminy i zagadnienia poszczególnych zajęć oraz listy obecności uczestników. Na dzień kontroli wydano 60 świadectw ukończenia szkolenia. Świadectwa zawierają dane personalne, numer świadectwa, nazwę programu szkolenia i numer decyzji zatwierdzającej program oraz zakres tematyczny szkolenia. Wszyscy kandydaci, którzy ukończyli szkolenie zostali wpisani do rejestru, o którym mowa w art. 161 ust. 1 pkt 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

akta kontroli str. 233-244

---

⁵ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2011 r. w sprawie szkolenia dla kandydatów do przysposobienia dziecka (Dz. U. 2011 r. poz. 1610)

7. Prowadzenie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz dla kandydatów na dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego:

W kontrolowanym okresie szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej i niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz dla kandydatów na dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego prowadzone były na podstawie programów: „Przyjazny Dom” zatwierdzonego przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej decyzją nr 10/2018/RZ z 10.10.2018 r. oraz „Przyjazny Dom” i „Przyjazny Dom I” zatwierdzonego przez Ministra Rodziny i Polityki Społecznej decyzją nr 12/2023/RZ z 13.11.2023 r. (oba zatwierdzone na okres 5 lat). Podstawowe szkolenia prowadzone były w wymiarze odpowiednio 60 godzin, w tym 10 godzin praktyk w rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinnym domu dziecka lub placówce opiekuńczo-wychowawczej. Tematyka szkoleń była zgodna z obowiązującym w tym okresie rozporządzeniem w sprawie szkoleń dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej⁶. W kontrolowanym okresie, na szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz dla kandydatów na dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, skierowano łącznie 303 osoby. Ośrodek przeprowadził 14 szkoleń, w których uczestniczyło 208 osób (pozostałe zrezygnowały z udziału). Wszystkim uczestnikom wydano świadectwa ukończenia szkolenia (dla par wydawano świadectwa wspólne).

Dodatkowo przeprowadzono jedno szkolenie dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka w wymiarze 25 godzin, tematyka była zgodna z przepisami. Na szkolenie skierowanych zostało 14 osób, 10 je ukończyło.

W związku z wejściem w życie z dniem 11 listopada 2023 r. nowego rozporządzenia w sprawie szkoleń dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej⁷, sprawdzono zgodność programów szkoleń prowadzonych w ośrodku z nowymi przepisami. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ośrodek prowadził dokumentację potwierdzającą prowadzone szkolenia dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej, która zawierała terminy i zagadnienia poszczególnych zajęć oraz listy obecności uczestników.

akta kontroli str. 233-244

8. Pozostała działalność ośrodka:

Promowanie idei adopcji, w tym poszukiwanie kandydatów do przysposobienia oraz współpraca ośrodka adopcyjnego ze środowiskiem lokalnym.

Promowanie idei adopcji w okresie kontrolowanym odbywało się m. in. poprzez prowadzenie strony internetowej, kolportaż ulotek dotyczących działalności ośrodka, publikacje pt. „Opowieści o adopcji od podnóża do szczytu góry”, „Dzień dobry i do widzenia. Drogowskaz dla rodzin zastępczych”, „Motylek – opowieść dorosłej adoptowanej” i „Adopcyjna układanka”, udział w 9 audycjach radiowych i 2 reportażach telewizyjnych oraz w corocznych obchodach Dnia Rodzicielstwa

⁶ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2011 r. w sprawie szkoleń dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej (Dz. U. 2011 r. poz. 1620)

⁷ Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 6 listopada 2023 r. w sprawie szkoleń dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej (Dz. U. 2023 r. poz. 2452)

Zastępczego i zjazdach rodzin adopcyjnych. W czerwcu 2024 r. przeprowadzono wykład otwarty „Mity a rzeczywistość”. W ramach współpracy z Teatrem Współczesnym kandydaci na rodziców adopcyjnych oraz ich rodziny biorą udział w spektaklu „Wieża z klocków”. Przez cały 2023 r. ośrodek prowadził kampanię „ChceMY być w ciąży? Czy chceMY być rodzicami?” skierowaną do osób/par, które ponoszą ogromny koszt emocjonalny związany z nieposiadaniem własnego dziecka, w konfrontacji z wielokrotną nieudaną próbą zapłodnienia in vitro. Corocznie ogłaszany jest konkurs plastyczny #Adopcja dla uczniów szczecińskich szkół podstawowych. W ramach promowania idei adopcji oraz poszerzania wiedzy z tego zakresu, ośrodek współpracuje z Centrum Integracji Środowiskowej oraz świetlicami środowiskowymi prowadzonymi przez Stowarzyszenie Rodzin Katolickich. Ścisła współpraca prowadzona jest również z Archidiecezją Szczecińsko-Kamieńską – na stronie Wydziału Duszpasterstwa Rodzin archidiecezji zamieszczone są dane ośrodka oraz informacje o realizowanych działaniach. Zdaniem jednostki, efektem podejmowanych działań było poszerzenie wiedzy w społeczeństwie na temat działalności ośrodka i samej adopcji oraz integracja środowiska rodzin adopcyjnych i wymiana doświadczeń.

Współpraca ośrodka ze środowiskiem lokalnym w kontrolowanym okresie obejmowała spotkania z przedstawicielami: organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej, placówek opiekuńczo-wychowawczych, sądów, policji, ośrodków pomocy społecznej. Spotkania miały na celu m.in. zebranie pełnej informacji na temat sytuacji dzieci zgłoszonych do adopcji i ich rodzin biologicznych, polepszenie jakości współpracy między instytucjami oraz poszerzenie wiedzy o działalności ośrodka. Pracownicy ośrodka brali udział w konferencjach i warsztatach organizowanych dla dyrektorów ośrodków adopcyjnych z województwa i całej Polski oraz w szkoleniu zorganizowanym przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej w celu przeszkolenia z programu teleinformatycznego „Adopcja”. Prowadzono szkolenia dla rodzin zastępczych z przydzielonych powiatów oraz dla kandydatów skierowanych z terenów innych powiatów. Współpracowano również z fundacjami, stowarzyszeniami i organizacjami działającymi na rzecz rodzicielstwa zastępczego i adopcyjnego (wymiana doświadczeń, publikacji). Przekazano do szpitali powiatowych, gabinetów ginekologicznych i poradni leczenia niepłodności plakaty oraz informacje dot. bezpłatnego telefonu zaufania oraz poradnictwa dla kobiet w ciąży i w trudnej sytuacji. Zdaniem jednostki, efektem podejmowanych działań była poprawa współpracy ośrodka ze środowiskiem lokalnym.

Wspieranie psychologiczno-pedagogiczne kandydatów do przysposobienia dziecka oraz osób, które przysposobiły dziecko. Zapewnienie pomocy psychologicznej kobietom w ciąży oraz pacjentkom oddziałów ginekologiczno-położniczych, które sygnalizują zamiar pozostawienia dziecka bezpośrednio po urodzeniu.

W okresie objętym kontrolą ośrodek udzielił wsparcia: kandydatom na rodziny przysposabiające – 298 razy, rodzinom naturalnym – 154 razy oraz osobom, które przysposobiły dziecko – 215 razy. Formy oferowanego przez ośrodek wsparcia to: konsultacje, wsparcie/pomoc psychologiczna i pedagogiczna, psychoedukacja, pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych i opiekuńczych oraz problemów związanych z rozwojem dziecka (w tym diagnoza), przygotowanie dzieci biologicznych/przysposobionych do procesu adopcyjnego, badanie gotowości do posiadania młodszego rodzeństwa. Ponadto ośrodek organizuje zjazdy dla rodzin adopcyjnych oraz wspiera je w procedurach sądowych.

W okresie objętym kontrolą ośrodek 12 razy udzielił pomocy psychologicznej kobietom w ciąży oraz pacjentkom oddziałów ginekologiczno-położniczych, które

sygnalizowały zamiar pozostawienia dziecka bezpośrednio po urodzeniu. Wsparcia udzielano w formie: konsultacji, wsparcia/pomocy psychologicznej i pedagogicznej, psychoedukacji, pomocy w rozwiązywaniu problemów opiekuńczych i wychowawczych oraz pomocy przy przygotowaniu dokumentów przy zrzeczeniu w sądzie.

Ośrodek prowadził dokumentację pomocy pedagogicznej, psychologicznej i z zakresu prawa rodzinnego udzielonej osobom, które przysposobiły dziecko oraz rodzinom naturalnym. Każda porada była dokumentowana w postaci notatki zawierającej informacje o dacie spotkania, osobach biorących udział i treści ustaleń.

Udział w posiedzeniach w sprawie oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej. Analiza sytuacji dziecka przez ośrodek adopcyjny odpowiedzialny za jego kwalifikację.

W okresie objętym kontrolą do ośrodka wpłynęło 4.148 zaproszeń do udziału w posiedzeniach dotyczących oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej oraz 554 zaproszenia na posiedzenia dotyczące oceny zasadności pobytu dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Ośrodek prowadzi rejestr, w którym odnotowuje wpływające zaproszenia oraz dokumentuje udział w posiedzeniach. Pracownicy ośrodka wzięli udział w około 83 % wszystkich posiedzeń. Jako główną przyczynę nieobecności pracowników ośrodka na posiedzeniach, dyrektor wskazał dużą ich liczbę oraz znaczną odległość. W przypadku braku możliwości uczestnictwa przedstawiciela ośrodka w posiedzeniu, dokonywano konsultacji telefonicznej (potwierdzonej mailowo). Kontakty dokumentowane były w postaci notatek.

Zgodnie z art. 164 ust. 10a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, od dnia 1 lutego 2023 r. ośrodek adopcyjny odpowiedzialny za kwalifikację dziecka jest zobowiązany do analizy sytuacji dziecka nie rzadziej niż co 3 miesiące – w przypadku dzieci w wieku poniżej 3 roku życia, a w przypadku dzieci starszych – nie rzadziej niż co 6 miesięcy. W przypadku zmian w sytuacji dziecka, ośrodek adopcyjny jest zobowiązany do aktualizacji dokumentacji kwalifikacyjnej i przesłania jej do właściwego ośrodka prowadzącego wojewódzki/centralny bank danych.

Dyrektor ośrodka oświadczył, że dokumentacja dzieci oraz ich sytuacja analizowane są na bieżąco i zgodnie z ustawowymi terminami. Wszelkie informacje i opinie są aktualizowane

w dokumentacji oraz w systemie teleinformatycznym „Adopcja”. Pracownicy ośrodka są obecni podczas zespołów ds. oceny sytuacji dziecka, ponadto organizatorzy rodzinnej pieczy zastępczej systematycznie przesyłają decyzje z zespołów określających zasadność przysposobienia dzieci.

Nie stwierdzono nieprawidłowości w badanych zakresach.
akta kontroli str. 245-263

Podsumowanie ustaleń kontroli

Stwierdzone uchybienia/nieprawidłowości:

- 1) niepełne informacje na temat sytuacji dziecka [tekst wyłączony z jawności],
- 2) niewystarczająca współpraca ośrodka z instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny,
- 3) nie poinformowano rodzin [tekst wyłączony z jawności] o możliwości przysposobienia dziecka [tekst wyłączony z jawności],

- 4) wydanie opinii kwalifikacyjnej dla kandydatów [tekst wyłączony z jawności] przed uzyskaniem opinii psychologicznych o spełnianiu przez nich warunków do przysposobienia dziecka,
- 5) wstępna cena kandydatów do przysposobienia (4.2.1, 4.2.2) dokonana niezgodnie z przepisami i procedurą obowiązującą w ośrodku.

Przyczyny stwierdzonych uchybień/nieprawidłowości:

- zmiany w obowiązujących przepisach i wprowadzenie systemu teleinformatycznego „Adopcja”,
- braki kadrowe i finansowe,
- niedopełnienie obowiązków przez pracowników ośrodka.

Skutki stwierdzonych uchybień/nieprawidłowości:

- niewystarczająca wiedza nt. sytuacji dziecka [tekst wyłączony z jawności],
- pozbawienie możliwości podjęcia decyzji przez rodziny [tekst wyłączony z jawności], które przysposobiły rodzeństwo dziecka [tekst wyłączony z jawności] o ewentualnej adopcji dziewczynki,
- złożenie do sądu wniosków przez dwie rodziny ([tekst wyłączony z jawności]) o przysposobienie dziecka [tekst wyłączony z jawności] oraz nawiązanie więzi w trakcie pobytu dziecka na styczności w rodzinie [tekst wyłączony z jawności] przed podjęciem decyzji przez sąd,
- wydanie opinii kwalifikacyjnej dla Państwa [tekst wyłączony z jawności] niezgodnie z przepisami,
- wstępna negatywna ocena kandydatów do przysposobienia (4.2.1 i 4.2.2) wydana w oparciu o niepełną diagnozę,
- wstępna ocena negatywna kandydata 4.2.1. bez wskazania obszarów wymagających poprawy.

Osoby odpowiedzialne za stwierdzone uchybienia/nieprawidłowości:

Dyrektor Ośrodka Adopcyjnego Stowarzyszenia Rodzin Katolickich w Szczecinie, pracownicy ośrodka.

Uprawnienia jednostki kontrolowanej:

Zgodnie z art. 197d ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej ws. przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli, jednostka kontrolowana może zgłosić umotywowane zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego w terminie 7 dni od daty jego otrzymania.

Wpis w książce kontroli:

Pozycja 14

Wystąpienie otrzymują:

- 1) Dyrektor Ośrodka Adopcyjnego Stowarzyszenia Rodzin Katolickich w Szczecinie
- 2) Wojewoda Zachodniopomorski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, w celu podniesienia jakości pracy Ośrodka Adopcyjnego Stowarzyszenia Rodzin Katolickich wydaję zalecenia: znaczące:

- 1) przy kwalifikowaniu dziecka do przysposobienia współpracować z właściwymi instytucjami wymienionymi w art. 166 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 2) opinie kwalifikacyjne sporządzać w oparciu o dokumenty potwierdzające spełnienie wymagań przez kandydatów do przysposobienia dziecka – art. 172a ust. 1 ustawy,
- 3) w każdym przypadku, wstępnej oceny kandydatów do przysposobienia dziecka dokonywać po przeprowadzeniu diagnozy kwalifikacji osobistych i motywacji do podjęcia wychowywania dziecka oraz na podstawie wywiadu adopcyjnego – zgodnie z art. 172 ust. 5 ustawy oraz obowiązującą w ośrodku procedurą kwalifikacyjną

zwykłe:

- 1) w przypadku pozyskania informacji o możliwości zakwalifikowania dziecka do przysposobienia, występować do właściwych instytucji o przekazanie opinii oraz dokumentacji, o których mowa w art. 139a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, o ile ośrodek nie jest w ich posiadaniu – art. 164 ust. 2 pkt 1 ustawy,
- 2) wydając wstępną ocenę negatywną dla kandydatów do przysposobienia dziecka, wskazywać obszary wymagające poprawy jak stanowi art. 172 ust. 11 ustawy.

W przypadku braku zastrzeżeń do zaleceń pokontrolnych, proszę poinformować mnie w ciągu 30 dni od daty otrzymania wystąpienia o sposobie ich realizacji.

Z up. Wojewody Zachodniopomorskiego
Dawid Krystek
II Wicewojewoda Zachodniopomorski

Zespół inspektorów:
Sylwia Buczkowska
Główny specjalista
Małgorzata Andraszkiwicz
Starszy inspektor wojewódzki

Zastępca Dyrektora
Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej
Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego
Izabela Wojtczak – Sikorska

Klauzula anonimizacji

- A. **Zakres wyłączenia:** informacje mogące bezpośrednio lub w kontekście ujawnić dane osobowe osoby fizycznej
- B. **Podstawa prawna wyłączenia i przetwarzania:** art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902)

- tekst jednolity), art. 5 ust. 1 lit. B oraz art. 6 ust. 1 lit. C Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych, oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE

C. **Osoba, która dokonała wyłączenia:** Dyrektor Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej

D. **Podmiot w interesie którego dokonano wyłączenia z jawności:** art. 8 ust. 5 w związku z art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (osoby fizyczne)